فهرست مطالب

پیشگفتار ۹

مقدمه ۱۱

فصل اول: مفاهیم و مبانی حقوق کیفری پول‌های الکترونیکی و رمزارزها..... ۱۵

۱-۱. مفهوم‌شناسی و ماهیت حقوقی پول‌های الکترونیکی در نظام پرداخت‌های نوین.....۱۵
۱-۲. مفهوم‌شناسی و ماهیت حقوقی رمزارزها و دارایی‌های مبتنی بر فناوری دفترکل توزیع‌شده.....۱۹
۱-۳. تمایز مفهومی و حقوقی پول الکترونیکی، رمزارز، دارایی مجازی و دارایی دیجیتال.....۲۴
۱-۴. ویژگی‌های پول الکترونیکی و رمزارزها.....۲۹
۱-۵. وضعیت حقوقی پول‌های الکترونیکی و رمزارزها در ایران.....۳۲
۱-۶. مبانی فقهی و حقوقی حمایت کیفری.....۳۶
۱-۶-۱. مبانی فقهی حمایت از مالکیت و منع تصرف نامشروع در دارایی‌های دیجیتال.....۳۷
۱-۶-۲. مبانی حقوقی حمایت کیفری از مالکیت و ارزش اقتصادی پول‌های الکترونیکی و رمزارزها.....۴۰
۱-۷. مبانی جرم‌شناختی شکل‌گیری و گسترش جرایم مرتبط با پول‌های الکترونیکی و رمزارزها.....۴۳
۱-۸. سیاست جنایی ایران در مواجهه با جرایم مرتبط با پول‌های الکترونیکی و رمزارزها.....۴۴
۱-۸-۱. رویکردهای جرم‌انگاری و پاسخ کیفری به جرایم مالی مبتنی بر فناوری.....۴۶
۱-۸-۲. نقش سیاست‌های پیشگیرانه و نظارتی در کنترل جرایم پول‌های الکترونیکی و رمزارزها.....۴۸

فصل دوم: جرایم مرتبط با پول‌های الکترونیکی و رمزارزها ۵۱

۲-۱. سرقت و ربایش غیرمجاز پول‌های الکترونیکی، رمزارزها و سایر دارایی‌های دیجیتال.....۵۱
۲-۲. کلاهبرداری و فریب کاربران در معاملات و تراکنش‌های مرتبط با پول‌های الکترونیکی و رمزارزها.....۵۳
۲-۲-۱. شیوه‌ها و الگوهای ارتکاب کلاهبرداری در معاملات و مبادلات رمزارزی.....۵۵

۲-۲-۲. بررسی ارکان قانونی، مادی و روانی کلاهبرداری در محیط‌های مالی دیجیتال ۵۷
۲-۳. جعل، دستکاری و استفاده غیرمجاز از داده‌ها و ابزارهای پرداخت الکترونیکی و رمزارزی ۶۰
۲-۴. دسترسی غیرمجاز به حساب‌های مالی، سامانه‌های پرداخت و کیف‌پول‌های رمزارز ۶۲
۲-۴-۱. نفوذ و دسترسی غیرمجاز به حساب‌ها و سامانه‌های مالی و پرداخت الکترونیک ۶۴
۲-۴-۲. سرقت کلید خصوصی، رمز عبور و اطلاعات احراز هویت کاربران دارایی های دیجیتال ۶۷
۲-۵. تحصیل، انتقال و تصرف غیرمجاز پول‌های الکترونیکی و رمزارزهای متعلق به دیگری ۷۱
۲-۶. پول‌شویی از طریق پول‌های الکترونیکی و رمزارزها ۷۴
۲-۷. تأمین مالی جرایم و تروریسم با پول‌های الکترونیکی و رمزارزها ۷۵
۲-۷-۱. شیوه‌های تأمین مالی فعالیت‌های غیرقانونی ۷۸
۲-۷-۲. شناسایی و ردیابی منابع مالی غیرقانونی ۸۰
۲-۸. جرایم نوظهور مالی و رمزارزی ۸۳

فصل سوم: مسئولیت کیفری اشخاص و نهادهای فعال در حوزه پول‌های الکترونیکی و رمزارزها ۸۵

۳-۱. تحقق مسئولیت کیفری کاربران و دارندگان پول‌های الکترونیکی و رمزارزها ۸۵
۳-۲. مسئولیت کیفری اشخاص در استفاده، نگهداری و انتقال غیرمجاز دارایی‌های دیجیتال ۸۸
۳-۳. مسئولیت کیفری بانک‌ها و مؤسسات مالی در جرایم پول الکترونیکی و رمزارزی ۹۱
۳-۳-۱. مسئولیت کیفری ناشی از ضعف نظام‌های امنیتی و حفاظتی مؤسسات مالی ۹۳
۳-۳-۲. مسئولیت کیفری ناشی از قصور در احراز هویت، نظارت و شناسایی تراکنش های مشکوک ۹۴
۳-۴. مسئولیت کیفری صرافی‌ها و سکوهای مبادله رمزارز در قبال رفتارهای مجرمانه کاربران و مدیران ۹۶
۳-۵. مسئولیت کیفری ارائه‌دهندگان خدمات پرداخت و خدمات مالی مبتنی بر فناوری های نوین ۹۷
۳-۶. مسئولیت کیفری استخراج‌کنندگان، اعتبارسنجان و فعالان شبکه ۱۰۰
۳-۶-۱. مسئولیت کیفری استخراج و فعالیت غیرمجاز رمزارزی ۱۰۲

۳-۶-۲. مسئولیت کیفری ناشی از دستکاری و اخلال در شبکه ۱۰۴
۳-۷. مسئولیت کیفری مدیران و کارکنان اشخاص حقوقی ۱۰۶
۳-۸. مسئولیت کیفری اشخاص حقوقی فعال در حوزه پول‌های الکترونیکی و رمزارزها ۱۰۷
۳-۹. مسئولیت کیفری واسطه‌ها، اشخاص ثالث و ارائه‌دهندگان خدمات فنی در ارتکاب جرایم دارایی‌های دیجیتال ۱۱۰

فصل چهارم: ادله اثبات و دادرسی کیفری جرایم پول‌های الکترونیکی و رمزارزها ۱۱۳

۴-۱. مبانی و انواع ادله اثبات جرایم مرتبط با پول‌های الکترونیکی و رمزارزها ۱۱۳
۴-۲. جایگاه ادله الکترونیکی، داده‌های تراکنشی و سوابق دیجیتال در اثبات جرایم مالی ۱۱۵
۴-۳. اعتبار و ارزش اثباتی داده‌های الکترونیکی و اطلاعات ثبت‌شده در سامانه‌های مالی و بلاک‌چین ۱۱۸
۴-۳-۱. اعتبار اثباتی سوابق بانکی، اطلاعات پرداخت و داده‌های تراکنش‌های الکترونیکی ۱۲۲
۴-۳-۲. اعتبار اثباتی اطلاعات ثبت‌شده در بلاک‌چین و سوابق تراکنش‌های رمزارزی ۱۲۵
۴-۴. شناسایی و انتساب جرایم مالی دیجیتال ۱۲۸
۴-۴-۱. احراز هویت و داده‌های کاربری در شناسایی مرتکب ۱۳۰
۴-۴-۲. ردیابی تراکنش‌ها و شناسایی مالک کیف‌پول ۱۳۳
۴-۵. نقش کارشناسی فنی و ادله دیجیتال در کشف و اثبات جرایم ۱۳۴
۴-۵-۱. الزامات فنی جمع‌آوری، حفظ و تحلیل ادله الکترونیکی ۱۳۶
۴-۵-۲. تمامیت ادله دیجیتال و زنجیره نگهداری ۱۳۸
۴-۶. توقیف و ضبط دارایی‌های دیجیتال ناشی از جرم ۱۴۰
۴-۷. مصادره و استرداد دارایی‌های دیجیتال حاصل از جرم ۱۴۲
۴-۸. صلاحیت کیفری و تعارض صلاحیت‌ها در جرایم فرامرزی ۱۴۳
۴-۹. همکاری قضایی و انتظامی در جرایم دارایی‌های دیجیتال ۱۴۶

فصل پنجم: چالش‌ها، سیاست جنایی و راهکارهای تقنینی در حوزه پول‌های الکترونیکی و رمزارزها ۱۴۹

۵-۱. چالش‌های حقوقی و کیفری توسعه پول‌های الکترونیکی و رمزارزها ۱۴۹
۵-۱-۱. خلأهای قانونی در تعیین عناوین مجرمانه ۱۵۱
۵-۱-۲. ابهامات قانونی در تعیین ارکان و حدود مسئولیت کیفری ۱۵۳

۵-۲. چالش‌های تعیین صلاحیت کیفری و تعقیب جرایم فرامرزی..... ۱۵۵
۵-۳. چالش‌های کشف، شناسایی و انتساب جرایم مالی دیجیتال..... ۱۵۸
۵-۳-۱. چالش‌های کشف و ردیابی جرایم مالی دیجیتال..... ۱۵۹
۵-۳-۲. چالش‌های شناسایی مرتکبان جرایم مالی دیجیتال..... ۱۶۰
۵-۳-۳. چالش‌های انتساب کیفری رفتارهای دیجیتال..... ۱۶۱
۵-۳-۴. چالش‌های کارشناسی و اثبات جرایم مالی دیجیتال..... ۱۶۳
۵-۴. چالش‌های توقیف، ضبط، مصادره و استرداد دارایی‌های دیجیتال حاصل از جرم..... ۱۶۴
۵-۴-۱. چالش‌های شناسایی و توقیف رمزارزها و دارایی‌های موجود در کیف‌پول های دیجیتال..... ۱۶۸
۵-۴-۲. چالش‌های حقوقی ضبط، مصادره و استرداد عواید ناشی از جرایم مرتبط با رمزارزها..... ۱۷۱
۵-۵. سیاست‌های پیشگیرانه و نقش نهادهای مالی و نظارتی در مقابله با جرایم پول های الکترونیکی و رمزارزها..... ۱۷۳
۵-۶. ضرورت اصلاح و تکمیل قوانین کیفری ایران در مواجهه با جرایم نوظهور مالی و رمزارزی..... ۱۷۴
۵-۷. ارائه الگوی پیشنهادی سیاست جنایی و راهکارهای تقنینی برای پیشگیری و مقابله با جرایم پول‌های الکترونیکی و رمزارزها..... ۱۷۷

نتیجه‌گیری..... ۱۸۵

منابع ۱۸۷